

Inhoud

Voorwoord door Herman Brusselmans 7

Inleiding. Veertig jaar niets in de mouwen 9

De wegbereider 11

1945. Aan de keukentafel 15

1957. *De Periscoop* 17

1958. *De Standaard* 21

1960. Een beetje Elsschot 23

1960. *Vrij Nederland* 26

1960. *Humo* 27

1965. Hoofdredacteur *Humo* 37

1969. Nieuwe tv-bladen 56

1969. Algemeen hoofdredacteur Dupuis 59

1974. *Mimo* 66

1974. *De Nieuwe* 71

1975. *Knack* 77

1982. *De Zwijger* 89

1983. *Panorama* 94

1993. *Het Volk* 114

1994. *Het Laatste Nieuws* (1) 124

1995. *De Week* 127

1996. *Het Laatste Nieuws* (2) 132

1997. De grote schrapper 135

1998. Dag, Vlaamse pers 138

1999. Press Cartoon Belgium 140

1998. SPA 148

1998. *Brussel Deze Week* 150

1997. Asterix, of eind goed 153

Gedane zaken nemen geen keer 157

Een andere grief van mij tegen Sus, en ik neem hem dat over zijn graf nog steeds kwalijk, ging over een interview van Johan Struye met de in 1982 overleden senator Wim Jorissen. Ik weet niet welk machiavellistisch genoeg Sus bewogen heeft om die uiterst rechtse rakker een redacteur op zijn dak te sturen die flaminganten haatte en verdedigers van het Zuid-Afrikaanse apartheidregime zo mogelijk nog meer. Johan was getrouwd met Mireille, een zwarte uit Madagaskar; Jorissen was stichtend lid van de Vlaams-Zuid-Afrikaanse vriendschapsvereniging Protea. Toen Struye zijn uitgeschreven interview voorlegde, bleek de eerste vraag als volgt gesteld: 'Mijnheer de senator, hoe is dat gekomen dat gij zo voor 't Vlaams zijn?' Ik heb er hard om gelachen, maar natuurlijk zou ik dat nooit zo voor publicatie hebben doorgestuurd. Dat hoefde ook niet, inmiddels had Jorissen zijn misnoegen al doorgebeld naar Sus. Die gaf hem de vrije hand om verbeteringen aan te brengen. Het resultaat was een interview waarin Jorissen zowel de zogenaamde vragen als de antwoorden had geschreven. Het is letterlijk zo gepubliceerd, over zes lange bladzijden in *Knack* van 25 februari 1976. Jorissen laat geen gelegenheid voorbijgaan om al in de inleiding zichzelf te prijzen als 'de woordvoerder van de warmte in de gedachte: een volk geeft zijn grond alleen af als het verslagen is'. *On n'est jamais si bien servi que par soi-même*. Maar de vleierijen worden wel in de mond gelegd van Struye, want ondanks alles staat zijn naam onder het fake interview. Een staaltje puur lezers-

bedrog. Valsheid in geschrifte. Ik heb mij geschaamd in Sus' plaats. En in die van Struye, want welke journalist neemt het voor lief dat zijn naam zo misbruikt wordt? Maar Johan was niet zo'n *Prinzipienreiter*. Hij was een gentleman, geen vechter. En we hadden geleerd dat boutades van Johan geen losse flodders waren. Hij meende het als hij de bijdragen van zijn voornaamgenoot Johan Anthierens van een stuitende onnozelheid vond getuigen. Ook moesten artiesten niet veel kapsones verkopen en het werk van oplettende burgers storen. '*Les artistes aux portes de la ville*', waarmee hij bedoelde dat artiesten zich niet moesten inlaten met bestuurszaken, want dan liep het geheel fout.

Naar aanleiding van 'Het Jaar van het dorp' (1978) heeft Struye een lange reeks gemaakt over Vlaamse dorpen. Blijkbaar ook steden, want toen Genk op zijn lijstje kwam, zei Anthierens, de andere Johan: 'Genk is geen dorp, Genk is geen stad, Genk is een tankstation.' En jawel, Struye begon zijn stuk met 'Genk is geen dorp, Genk is geen stad, Genk is een tankstation'. Grote verontwaardiging in Genk, honderden protestbrieven. Roeselare drong aan op herstel. En dus werd Struye erop uitgestuurd voor een *Wiedergutmachung*, niet de eerste en niet de laatste in zijn carrière. En kijk, toen die veel positievere schets van Genk verscheen, kregen we reacties uit Hasselt: was er nu eindelijk eens een waarheidsgetrouw beeld van Genk geschetst, meteen moest het weer worden afgebroken.

Ook in zijn verhaal over Appelterre schoot Struye er iets te gretig naast. Fotograaf Rik Van Cauwelaert, die later nog hoofdredacteur zou worden, was aangezocht om de reeks te illustreren. Hij was Struye voorafgegaan, maar kon nauwelijks goede beelden schieten, want de oogst van augustus was al binnengehaald. Rik had dus geen tabak gevonden, vertelde hij Struye. Meer had die niet nodig voor zijn openingszin: 'In Appelterre groeit geen tabak, geen plant, geen blad, geen stengel ...' Goed voor weer een storm van protestbrieven, begeleid met foto's van eindeloze tabaksvelden in Appelterre.

Wat mij ook niet lekker zat, was de hele heisa rond Vanden Boeynants. De Moor heeft er jaren aan gewerkt om te bewijzen dat VDB in allerlei duistere zaakjes gewikkeld is geweest, al dan niet in relatie met het callgirlnetwerk van Fortunato Israel. In de overlevering heet het nu dat *Knack* met een fenomenaal staaltje onderzoeksjournalistiek van De Moor VDB flink te grazen heeft gehad. En misschien had Frank dat ook gedaan, maar zijn verhaal is niet verschenen zoals hij het had geschreven. Op een zondag is Verleyen met het stuk en de auteur naar de villa van VDB gereden. Frank moest in de auto blijven, terwijl Sus urenlang gepalaverd heeft met Vanden Boeynants. Wat daarna gepubliceerd is, zou een waterachtig afkooksel zijn geweest van Franks originele artikel.

Jaarlijks organiseerde Roularta in zijn thuisbasis Roeselare een bedrijfsfeest. Dat moest de vriendschap onder alle werknemers bevorderen, maar de redactie zat wel aan aparte tafels, veel verbroedering met de werknemers van administratie en drukkerij in Roeselare leverde dat niet op. Het feest was georganiseerd door een 'comiteit' en dat hadden we gauw door. Als de flessen op tafel leeg waren, bestelden we nieuwe 'in naam van het comiteit' en daar werd meteen respectvol op ingegaan. Er hoorde ook een tombola bij, waarvoor de prijzen, vaak waardevol spul, waren aangebracht door Simone Defloor, chef van de advertentieacquisitie. De eerste en duurste loten werden slag om slinger gewonnen door leden van de families De Nolf en Claeys. Het deed me denken aan de tombola's van mijn kinderjaren, waarvan de eerste prijs ook altijd was weggelegd voor 'de eerwaarde heer deken'. Maar misschien had de directie gewoon meer loten gekocht.

De advertentieafdeling stond in hoog aanzien in het bedrijf. Logisch: waar wij alleen maar handenvol geld kostten, probeerden zij het plaatje in evenwicht te houden. Maar Simone Defloor zat met een groot probleem. Haar mooie assistente kreeg het soms knap moeilijk met de avances van opdringerige reclameboys. Hoever kon ze daarin meegaan? Die vraag zou Defloor hebben gesteld aan moeder De Nolf, die zou geantwoord hebben '*toet an de rand van 't bedde, mo ni verder*'. Een mooi verhaal, misschien té mooi, want het is ons verteld door Sus Ver-

leyen, en die wist als geen ander hoe smakelijk je zoiets kon opdienen. Zou de Franstalige Defloor ook maar één woord hebben begrepen van het West-Vlaams van Trees De Nolf, laat staan dat ze het kon navertellen? Maar laat ik de pret niet bederven, allicht zal bazige Trees wel iets van die strekking hebben gezegd.

Soms kwam diezelfde Trees kijken hoe de redactie in Brussel erbij lag. Eén rommelzooi meestal. Op een keer zei ze, het slagveld overschouwend, dat ze die avond, als iedereen naar huis was of in de kroeg zat, *clear desk* zou houden. Dat deed ze graag: alles maar meteen van tafel vegen. Ik zei dat als ze ook maar één vinger uitstak naar mijn bureau, ze dan ook meteen mijn C4 (ontslagbrief) mocht schrijven. De volgende ochtend waren alle bureaus opgeruimd, behalve het mijne.

Afijn: Sus heeft een zijspoor gevonden voor mij. Ik werd hoofdredacteur-uitgever van de *Knack Specials*: bijlagen over auto, interieur, reizen ... Advertentiefuiken en journalistiek allesbehalve boeiend. Maar ik was niet ongelukkig, in een bureau apart, samen met mijn assistent Gerrit Six, beslist geen onprettig gezelschap. En ik deed wat ik graag en altijd deed: tekenaars een kans geven. De covers van die specials liet ik ontwerpen door wijlen Josette Janssens, Mark van O., Johnny Bekaert. Dat kon ik eindelijk in alle vrijheid doen, zonder dat ik ervan beticht werd een 'mannekesblad' te maken. Zoals ik met *Knack* zou hebben gedaan, waar ik ZAK, Royer, Benoît,

Erik Meynen, GAL, GoT, Jan, Quirit, Piranha en ... Kama-gurka een podium had geboden. Jawel, ik heb als eerste tekeningen van Kama in *Knack* gepubliceerd, voor hij met zijn werk naar *Humo* is getrokken. Wat logisch was, bij *Humo* kon hij wilder tekeergaan dan bij ons.